Ministerul Educaţiei şi Cercetării

Centrul Naţional de Evaluare şi Examinare

Examenul de bacalaureat naţional 2020

Proba E. d)

Filosofie

Test 3

Profilul umanist din filiera teoretică şi toate profilurile din filiera vocaţională, cu excepţia profilului militar.

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.

Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I.TÉTEL (30 pont)

Írjátok le a vizsgalapra a helyes válasznak megfelelő betűt, az alábbi esetek mindegyikében. Mindegyik kérdéscsoportnál csak egyetlen helyes válasz létezik.

1. Az alábbiak közül melyik képezi az emberi lét értelmét Lucian Blaga megítélése szerint:

   a. a társadalmiság

   b. az esélyegyenlőség elve

   c. az önmagam iránti felelősség

   d. az alkotói sors

2. Melyik filozófus határozza meg a hasznosságot a „legnagyobb boldogság elveként”:

   a. Imm. Kant

   b. J. Rawls

   c. J. St. Mill

   d. A. Augustinus

3. Az alábiak közül melyik tekinthető alkalmazott etikai problémának:

   a. az abortusz

b. a pozitív jogok

c. a boldogság

d. a szabadság

4. Ki állította, hogy „a szabadság sorsa mindig a törvények sorsához kapcsolódik, velük együtt uralkodik és vész el”:

a. B. Spinoza

b. Fr. Nietzsche

c. J. J. Rousseau

d. Platón

5. Az abszolút szabadság következménye:

a. az abszolút egyetértés

b. a kényszer korlátozása

c. a felelősség korlátozása

d. az abszolút felelősség

6. Milyen jogra vonatkozik „az ember szabadnak születik” megállapítás:

a. aktív jog

b. gazdasági jog

c. természeti jog

d. pozitív jog

7. Mit jelent az egyéni szabadság:

a. minden egyén korlátozott

b. minden egyénnek az a joga, hogy korlátozások nélkül cselekedjék, de ne csorbítsa mások jogait és szabadságát

c. csak kötelességeket feltételez az állampolgár számára

d. arra vonatkozik, hogy minden egyén azt tehet, amit akar

8. Mit feltételez a társadalmi-politikai felelősség:

a. hogy az egyén önkényesen döntsön

b. hogy racionálisan, cselekedetei következményei tudatában döntsön

c. hogy csak a számára kedvező helyzetekben hozzon döntéseket

d. hogy ne hozzon döntéseket, a tévedések elkerülése végett

9. Melyik erkölcstani irányzat képviselője Arisztotelész:

a. deontologikus etika

b. eudemonista etika

c. hedonista etika

d. szociális etika

10. Milyen jog az ingyenes orvosi ellátáshoz való jog, amely azt feltételezi, hogy az állam biztosítsa ennek feltételeit:

a. veleszületett jog

b. természeti jog

c. negatív jog

d. pozitív jog

II.TÉTEL **(30 pont)**

A. A bal oldali oszlopban a kanti ismeretelmélethez tartozó sajátos fogalmak találhatók, a jobb oldali oszlopban pedig ezekre vonatkozó igaz kijelentések. Írjátok le a vizsgalapra a helyes társításokat a bal oldalon található betűk és a jobb oldalon található számok között.

a. Apriori ismeretek	1. Tapasztalati úton szerzett ismeretek.
b. Aposteriori ismeretek	2. Minden tapasztalattól független ismeretek.
c. Szintetikus ítélet	3. Az állítmánynak az alannyal való kapcsolata az azonosságon alapszik.
d. Analitikus ítélet	4. Az állítmány a végtelenségig elemzi a tapasztalatot.
	5. Az állítmány új tulajdonsággal bővíti az alanyt.

16 pont

B. Érveljetek körülbelül tíz sor terjedelemben K. Popper azon kijelentése mellet vagy ellen, miszerint *A demokrácia mint olyan nem eredményezhet az állampolgárnak semmiféle előnyöket és nem is kell ilyesmit elvárni tőle. Valójában a demokrácia nem tehet semmit – kizárólag valamely demokrácia állampolgárai cselekedhetnek.* (K. Popper, *Conjectures and Refutations*)

8 pont

C. Alkossatok egy példát arra vonatkozóan, hogy a szólásszabadságnak fontos szerepe van egy demokratikus társadalomban. **6 pont**

III.TÉTEL (30 pont)

A. Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

A titokban való és felfedésre irányuló lét kitüntetett emberi létmód. Következésképpen sajátosan emberivé lesz az egész hatalmas, parádés következmény-együttes, ami ebből a létmódból kibomlik, vagyis az ember alkotói sorsa.

(L. Blaga, *A metafora keletkezése és a kultúra értelme*)

1. Emeljétek ki a szöveg alapján az emberi természet két jellemzőjét. **4 pont**

2. Mutassatok rá, körülbelül fél oldal terjedelemben, a *titok* és az *alkotói sors* fogalmak közötti összefüggésre, filozófiai értelemben használva ezeket a terminusokat. **10 pont**

3. Fogalmazzatok meg egy saját álláspontot az idézett szövegben felvetett filozófiai téma aktualitását illetően. **6 pont**

B. Tudva azt, hogy *az igazságosságban összpontosul minden erény*:

1. Érveljetek körülbelül öt sor terjedelemben a fenti filozófiai tézis mellett. **6 pont**

2. Mutassatok rá egy konkrét példán keresztül arra, hogy a törvény előtti egyenlőség minden másfajta egyenlőség-típusnál előbbrevaló. **4 pont**